

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»
Технічне відділення, економічне відділення

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія: Україна і світ
(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Геодезія та землеустрій
(назва освітньо-професійної програми)

галузь знань 19 Архітектура та будівництво
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 193 Геодезія та землеустрій
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

відділення земельно-правове
(назва відділення)

Робоча програма з інтегрованого курсу «Історія України» розроблена на основі навчальної програми для загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 2024р. «Про оновлення навчальних програм для старшої школи»
29 серпня 2025р. – 21с.

Розробники: Мишков Віктор Ярославович, к.ф.н., спеціаліст
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол №1 від 29 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії гуманітарних дисциплін

29 серпня 2025 р. Тетяна КРИСТОПЧУК

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол №1 від 29 серпня 2025 р.

29 серпня 2025 року Голова Людмила БАЛДИЧ

©Віктор МИШКОВ, 2025

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	Геодезія та землеустрій
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	130
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	6
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Курсовий проект (робота)	—
Форма контролю	Модульний контроль
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	3-4
Аудиторні години:	130
Лекційні	130
Практичні	
Семінарські	
Самостійна робота	30
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	4

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Інтегрований курс «Історія: Україна і світ» має на меті сприяти розвитку особистості, яка володіє ключовими і предметними компетентностями, усвідомлює власну національну ідентичність, має патріотичний світогляд, займає активну громадянську позицію, розуміє виклики глобалізованого світу і здатна реагувати на динаміку суспільних завдань через засвоєння й осмислення історичних явищ і процесів, що стосуються національних інтересів України XX–XXI ст. та її місця у світовій історії.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є знання і вміння, одержані здобувачами освіти під час вивчення шкільного курсу дисциплін «Історія України», «Всесвітня історія».

Супутні та наступні навчальні дисципліни – «Історія держави і права», «Людина і світ», «Політична економія».

Ця мета конкретизується в **комплексі завдань**, серед яких пріоритетними є:

- поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета, розвиток мисленнєвих здібностей і вмінь, необхідних для розуміння сучасних викликів;
- набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі XX–XXI ст. з позицій: цінності життя людини, досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів Української держави в контексті світового історичного процесу;
- розвиток історичного, критичного і творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу й проблеми, що стоять перед країною і світом, формувати висловлення й обстоювати власний погляд на інформацію;
- розуміння національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;
- ознайомлення з культурними надбаннями, зокрема з цінностями та історико-культурними традиціями українського та інших народів;
- формування національної політичної й правової культури, громадянської самосвідомості, пошани до державної символіки України в гармонійному поєднанні з національними та загальнолюдськими цінностями.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати**:

- назвати й обґрунтувати часові межі історичного явища, використовуючи джерельну інформацію;
- віднести історичну подію до певного часового проміжку, історичного періоду;
- розпізнати на карті позначені, але не підписані історико-просторові об'єкти;
- стисло описати історичне явище, процес (перелічити ознаки), вільно відтворити представлене пояснення факту (розкрити зміст, вплив, значення), виділити суттєві характеристики поняття (пояснити, дати визначення) тощо.

Вміти:

- продемонструвати здатність оперувати певним алгоритмом дій: відбирати з масиву фактів ті, що характеризують історичне явище чи процес;
- розмішувати відібрані факти в хронологічній послідовності, синхронізувати їх відповідно до історико-географічних регіонів чи адміністративно-політичних утворень;
- користуватися картою як джерелом інформації, виділяти потрібну (тобто аналізувати) і групувати за певною ознакою (класифікувати) інформацію з різних джерел;
- систематизувати, узагальнювати та інтерпретувати факти;
- характеризувати явища, процеси, періоди, геополітичну ситуацію;
- порівнювати, визначати передумови й наслідки історичних подій, мотиви вчинків історичних осіб, висловлювати й обґрунтовувати судження про їхні рішення, позиції, погляди, діяльність;
- виявляти факти, які ставлять під сумнів пропоновані твердження (наводити контраргументи);
- прогнозувати суспільні зміни тощо.

Очікувані результати навчання та сформовані компетентності.

хронологічна компетентність, тобто уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

просторова компетентність – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

інформаційна компетентність – уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між минулим і сучасним життям.

Програмні результати навчання

Після вивчення дисципліни «Історія: Україна і світ» здобувачі освіти повинні

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України та світу;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно складати конспект, тези, готувати реферат, відповідь на конференцію, семінарське заняття;
- вміти диспутувати, писати наукові студентські роботи.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

1. Вступ. Уроки Другої світової війни. Ціна війни: людські і матеріальні втрати. Зміни політичної карти світу. Переосмислення під впливом війни цінності людського життя й формування сучасної концепції прав людини. Відповідальність людини за наукові й технічні досягнення. Друга світова війна в історичній пам'яті.

Тема 1. Повоєнне врегулювання

1.1. Підсумки війни: деконструкція фашизму і нацизму. Ялтинська та Потсдамська конференції: домовленості лідерів «Великої трійки» про післявоєнне облаштування світу. Нюрнберзький і Токійський судові процеси. Організація Об'єднаних Націй (ООН). Спеціалізовані організації під егідою ООН. «Загальна декларація прав людини» (1948 р.), Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (1948 р.), міжнародні пакти про права людини (1966 р.).

1.2. Політичний статус і міжнародне становище УРСР. Політика «вдосконалення радянської федерації і розширення прав союзних республік»: мотиви, суперечності, результати. Українська РСР як член-засновник ООН та інших міжнародних організацій. Узгодження кордонів України з сусідніми державами. Приєднання Закарпаття та обмін населенням.

1.3. Утворення «двополюсного світу». Радянська окупація Східної Європи. Початок «холодної війни». Меморандум Дж. Кеннана. Доктрина Г. Трумена і «План Маршалла». Репатріації. Доля військовополонених і «переміщених осіб». Поляризація євроатлантичного простору: утворення Північноатлантичного союзу (НАТО) і Варшавського блоку (ОВД), поділ Німеччини.

1.4. Відновлення комуністичного режиму в Україні. Повстанська боротьба. Відновлення компартійно-державних структур в Українській РСР. Політика радянської влади щодо колишніх мешканців окупованих територій, «остарбайтерів» і військовополонених. «Радянізація» західних областей УРСР. Ліквідація Української Греко-католицької церкви. Депортації. Операція «Захід». Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Роман Шухевич.

1.5. Українсько-польські відносини. Польський варіант «народної демократії». Формування українсько-польського кордону. Обмін населенням між Польщею і УРСР. Збройні дії УПА на Закерзонні. Операція «Вісла». Події Другої світової війни і перших повоєнних років в історичній пам'яті українців і поляків.

1.6. Відновлення ідеологічного контролю в СРСР. Перемога у війні: ідеологічні інтерпретації. «Ждановщина» та її прояви в Україні. «Лисенківщина». Боротьба з «безрідним космополітизмом». Російсько-українські відносини в радянській історичній уяві.

1.7. Повоєнне місто й село. Демографічні зміни в повоєнній Україні: соціальна та національна структура. Відбудова промислових підприємств та міської інфраструктури. Умови та рівень життя міського населення. Радянське село: колгоспи і колгоспники. Голод 1946–1947 рр.

Змістовий модуль 2

Тема 2. Світ у пошуках нових моделей розвитку

2.1. «Холодна війна» і посилення консервативних тенденцій у США і СРСР. «Холодна війна». Гонка озброєнь. Локальні війни та міжнародні військово-політичні кризи. Джон Кеннеді. Відлуння «холодної війни» у внутрішньополітичному житті держав Заходу та «соціалістичного табору»: маккартизм у США, боротьба з «космополітизмом» і антисемітизм у СРСР, радянська концепція «українського буржуазного націоналізму».

2.2. Політична та економічна реконструкція Західної Європи. Утвердження в Західній Європі ліберальної демократії та соціальної ринкової економіки. План Маршалла. «Німецьке економічне диво»:

причини та соціально-економічні результати. Падіння авторитарних режимів у Греції, Іспанії та Португалії. Перехід до демократії в Іспанії після смерті Ф. Франко. Створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС).

2.3. Демократичні рухи в Західній Європі та США в 1960–1970-х роках. Прояви неполітичного протесту: бітники і гіпі. Молодіжні виступи кінця 1960-х рр.: причини, прояви, наслідки. Ювеналізація і зародження контркультури. Рок-культура. Рух афроамериканців за соціальні та політичні права. Мартин Лютер Кінг. Боротьба за права конфесійних, мовних і сексуальних меншин.

2.4. Лібералізація комуністичного режиму в СРСР. Повстання у сталінських концтаборах і крах ГУЛАГу. Участь українців у повстаннях. Ідейні основи посттоталітарного (післясталінського) режиму: між консервативним реформізмом і комуністичним фундаменталізмом. Спроби реформування економіки та державно-партійного устрою. XX з'їзд КПРС. Микита Хрущов. Суперечності постсталінського зовнішньополітичного курсу СРСР. Посилення бюрократичного централізму в СРСР у 1970-х рр.: реванш комуністичного традиціоналізму

2.5. Антикомуністичні виступи у Східній Європі. Криза комуністичних режимів Центрально-Східної Європи в першій половині 1950-х рр. Революція та економічні реформи в Угорщині. «Празька весна» і радянська інтервенція в Чехословаччину. Економічна інтеграція «соціалістичного табору».

2.6. Особливості суспільного життя «на окраїнах» світових політичних полюсів. «Японське економічне диво». Будівництво комунізму в Китаї: ідеологія, методи, результати. «Самоврядний соціалізм» в Югославії. Латинська Америка: між «правим» і «лівим» авторитаризмом.

2.7. Деколонізація і виникнення «третього світу». Близькосхідна проблема. Деколонізація країн Азії та Африки: передумови, етапи, наслідки. Економічні й суспільні проблеми «третього світу» та пошук шляхів їх розв'язання. Вогнища військово-політичних конфліктів у країнах «третього світу». Радянська інтервенція в Афганістан. Близькосхідна проблема: арабо-ізраїльський конфлікт. Рух неприєднання.

Змістовий модуль 3

Тема 3. Україна в період «відлиги»

3.1. Нові кордони. Вхідження Кримської області до складу УРСР. Соціально-економічне становище Криму в складі УРСР. Національна структура населення Криму.

3.2. Десталінізація в Українській РСР. Реабілітація комуністичних лідерів і частини діячів мистецтва й науки. Спроби нової «українізації». Хрущовська освітня реформа. Ставлення народу та партійної верхівки до лібералізації комуністичного режиму і політики реформ.

3.3. Спроби реформувати економіку. Диспропорції господарського розвитку УРСР і напрями реформування економіки. Створення радгоспів і повернення до централізованого управління народним господарством. Промисловий розвиток УРСР. Наслідки реформ у сільському господарстві України.

3.4. Опозиційний рух: «шістдесятники» і дисиденти. Передумови поширення опозиційних настроїв в українському суспільстві. Клуби творчої молоді. Українські «шістдесятники»: світосприймання, особливості діяльності, творчі здобутки. Дисидентський рух в Україні. Його ідейні засади, форми вияву й особливості. Боротьба комуністичного режиму проти дисидентства й «самвидаву».

3.5. Формування контурів української політичної нації. Територіальна, економічна та політична основи української нації в умовах посттоталітарного режиму. Позиція партійно-радянської номенклатури в Україні. Українсько-радянські концепції минулого. Історичні концепції українських дисидентів. Україна в мистецьких образах.

3.6. Етносоціальна структура населення і повсякденне життя. Національний склад населення УРСР. Соціальні реформи 1950–1960-х рр. та зміни у становищі основних верств населення України. Політика зросійщення. Повсякденне життя міського та сільського населення. Інтелектуальні та світоглядні

орієнтири української радянської інтелігенції. Духовне життя і моральні цінності українського суспільства в умовах посттоталітарного режиму.

Змістовий модуль 4

Тема 4. Формування постіндустріального суспільства

4.1. Науково-технічна революція. НТР: ознаки, етапи та напрями. Роль науково-дослідних центрів: Кремнієва долина в США. Стівен Джобс і Стівен Возняк. «Зелена» та інформаційна революції. Посилення «вертикальної» та «горизонтальної» інтеграції. Транснаціональні корпорації. Випереджуючий розвиток невиробничої сфери. Зміни у змісті та характері праці.

4.2. Економічні та соціальні зміни у світі в 1960–1980-х рр. Економіка споживання. Зростання сфери послуг. Енергетична криза 1970-х рр. та її наслідки. Зміна ролі держави в економічному й соціальному регулюванні: тетчеризм, рейганоміка. Маргарет Тетчер і Рональд Рейган. Шведська соціальна модель. «Середній клас». Технократи в постіндустріальному суспільстві.

4.3. Урбанізація і зростання освіченості населення. Демографічні зміни в країнах Європи та Америки в 1970–1980-х рр. Емігранти та іммігранти. Проблема старіння населення. Розвиток освітніх систем і перехід до загальної середньої освіти. Університети як автономні осередки науки й освіти.

4.4. Західна і радянська системи розподілу суспільних благ. Розподіл суспільних благ у країнах Заходу і в СРСР. Платоспроможний попит і пропозиція в суспільстві споживачів. Зростання товарного дефіциту і зниження якості товарів у СРСР. Розвиток систем соціального забезпечення в 1960–1980-х рр.

4.5. Комуністичні режими. Економічні, соціальні та політичні ознаки кризи в СРСР. Леонід Брежнєв. Реформи Ден Сяопіна в Китаї. Посилення відцентрових тенденцій у Югославії. Виникнення «Солідарності» та запровадження військового стану в Польщі.

4.6. Україна в умовах наростання системної кризи комуністичного ладу. Петро Шелест і посилення автономного курсу керівництва УРСР. Володимир Щербийський: «чистка» партійно-державного апарату. Течії дисидентського руху: національна, релігійна, правозахисна. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Арешти українських дисидентів.

4.7. Концепція «радянського народу». Суспільна атмосфера в Україні. Формування концепції «радянського народу». Мовне зросійщення України. Кампанія критики інтелектуальної діяльності в галузі української історії та літератури. Морально-психологічний стан українського суспільства в 1980-х рр. Інтелектуальні та моральні орієнтири українських дисидентів.

Змістовий модуль 5

Тема 5. Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України

5.1. «Прискорення», «гласність», «нове мислення». Політика «перебудови»: цілі, напрями, етапи. Михайло Горбачов. Спроби реформування радянської економіки. Суперечливість політики «гласності». «Нове мислення» у зовнішній політиці СРСР. Особливості «перебудови» в УРСР.

5.2. Лібералізація суспільного та культурного життя. Національні рухи. Реабілітація репресованих і звільнення політичних в'язнів. Спроби реформувати політичну систему СРСР та консолідація консервативних сил. Втрата КПРС монополії на владу. Формування багатопартійності та розгортання національних рухів. Українська контркультура. «Парад суверенітетів» і «новоогарьовський процес».

5.3. Українське суспільство в період «перебудови». Активізація громадських ініціатив в українському суспільстві. «Декларація принципів» Української гельсінської спілки. Народний Рух України за перебудову. В'ячеслав Чорновіл. Перехід частини партійної номенклатури на національні позиції. Перші альтернативні вибори (1990 р.). «Декларація про державний суверенітет України». «Революція на граніті». Формування багатопартійності.

5.4. Повсякденне життя. Національні цінності та ідеологічні орієнтири населення України: регіональні відмінності. Ставлення до праці та державної власності. Початки приватного підприємництва та комерціалізації бюджетної сфери. Життєвий рівень населення. Житлова проблема. Сімейне життя і побут: конфлікт поколінь.

5.5. Осінь народів: революції в Центрально-Східній Європі. Польща: «Солідарність» і «Круглий стіл». Чехословаччина: «Оксамитова революція». Югославія: розпад і громадянська війна. Крах комуністичних режимів в Угорщині, Румунії, Болгарії. Об'єднання Німеччини.

5.6. Серпневий заколот 1991 року. Проголошення незалежності України. Спроба державного перевороту 1991 р. і розпад СРСР. Акт проголошення незалежності України. Леонід Кравчук. Всеукраїнський референдум 1991 р. та вибори Президента України. Створення Союзу Незалежних Держав (СНД).

Змістовий модуль 6

Тема 6. Україна в сучасному світі

6.1. Україна: труднощі та здобутки державного будівництва. Економіка: між ринком і державним капіталізмом. Кроки до інтеграції України в європейський і світовий економічний простір. Соціально-майнові контрасти. Конституційний процес. Влада та опозиція. Політичні кризи. Помаранчева революція. Революція гідності. Національна свідомість. Проблеми регіоналізму та сепаратизму. Російська агресія проти України. Анексія Криму РФ. Антитерористична операція. Культурне життя українського суспільства. Церква в сучасній Україні.

6.2. Україна в умовах «багатополярного» світу. Зростання ролі США в міжнародних відносинах. Росія: між прагненням до світової першості та самоізоляцією. Китай: формування нового світового лідера. Багатополярність світу і його глобальність. Україна: пошуки зовнішньополітичних орієнтирів. Давні й нові локальні конфлікти: перспективи розв'язання. Участь України в миротворчих процесах. Російсько-українська війна.

6.3. Європейська та євроатлантична інтеграція. Шенгенська зона. Рада Європи. Маастрихтський договір. Утворення Європейського Союзу. Розширення ЄС і «політика сусідства». Ідея єдиного європейського цивілізаційного простору. Євроскептицизм.

6.4. Євроінтеграційний поступ України. Українське суспільство та політика перед європейським вибором. Вступ України до Ради Європи. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Українці в світі.

6.5. Постіндустріальне суспільство та виклики сучасності. Глобалізація і проблема розподілу світових ресурсів. «Інформаційна економіка». Поява Інтернету. Культура «віртуальної реальності». Суспільство масового споживання. Екологічні проблеми. Чорнобильська катастрофа. Демографічні проблеми. Невиліковні хвороби. Міжцивілізаційні, національно-етнічні та релігійні протиріччя. Регіональні конфлікти. Міжнародний тероризм. Виміри людських цінностей у сучасному світі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	С	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1					
Вступ. Уроки Другої світової війни	4	4			
Тема 1. Повоєнне врегулювання	22	22			
Разом за змістовим модулем 1	26	26			
Змістовий модуль 2					
Тема 2. Світ у пошуках нових моделей розвитку	26	26			
Разом за змістовим модулем 2	26	26			
Змістовий модуль 3					
Тема 3. Україна в період «відлиги»	12	12			
Разом за змістовим модулем 3	12	12			
Змістовий модуль 4					
Тема 4. Формування постіндустріального суспільства	26	26			
Разом за змістовим модулем 4	26	26			
Змістовий модуль 5					
Тема 5. Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України	18	18			
Разом за змістовим модулем 5	18	18			
Змістовий модуль 6					
Тема 6. Україна в сучасному світі	22	22			
Разом за змістовим модулем 6	22	22			
Усього годин	130	130			

5. Теми лекційних занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид заняття	Назва теми	Кількість годин
			ІІІ семестр	
			Змістовий модуль 1	26
			Вступ. Уроки Другої світової війни	4
	1	Лекція	Уроки Другої світової війни. Ціна війни: людські і матеріальні втрати. Зміни політичної карти світу.	2
	2	Лекція	Переосмислення під впливом війни цінності людського життя й формування сучасної концепції прав людини. Відповідальність людини за наукові й технічні досягнення. Друга світова війна в історичній пам'яті	2
1			Повоєнне врегулювання	22
	3	Лекція	Підсумки війни: деконструкція фашизму і нацизму. Ялтинська та Потсдамська конференції: домовленості лідерів «Великої трійки» про післявоєнне облаштування світу. Нюрнберзький і Токійський судові процеси.	2
	4	Лекція	Організація Об'єднаних Націй (ООН). Спеціалізовані організації під егідою ООН. «Загальна декларація прав людини» (1948 р.), Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (1948 р.), міжнародні пакти про права людини (1966 р.).	2
	5	Лекція	Політичний статус і міжнародне становище УРСР. Політика «вдосконалення радянської федерації і розширення прав союзних республік»: мотиви, суперечності, результати. Українська РСР як член-засновник ООН та інших міжнародних організацій. Узгодження кордонів України з сусідніми державами. Приєднання Закарпаття та обмін населенням.	2
	6	Лекція	Утворення «двополюсного світу». Радянська окупація Східної Європи. Початок «холодної війни». Меморандум Дж. Кеннана.	2
	7	Лекція	Доктрина Г. Трумена і «План Маршалла». Репатріації. Доля військовополонених і «переміщених осіб». Поляризація євроатлантичного простору: утворення Північноатлантичного союзу (НАТО) і Варшавського блоку (ОВД), поділ Німеччини.	2
	8	Лекція	Відновлення комуністичного режиму в Україні. Повстанська боротьба. Відновлення компартійно-державних структур в Українській РСР. Політика радянської влади щодо колишніх мешканців окупованих територій, «остарбайтерів» і військовополонених.	2
	9	Лекція	«Радянізація» західних областей УРСР. Ліквідація Української Греко-католицької церкви. Депортації. Операція «Захід». Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Роман Шухевич.	2
	10	Лекція	Українсько-польські відносини. Польський варіант «народної демократії». Формування українсько-польського кордону. Обмін населенням між Польщею і УРСР. Збройні дії УПА на Закерзонні. Операція «Вісла». Події Другої світової війни і перших повоєнних років в історичній пам'яті українців і поляків.	2
	11	Лекція	Відновлення ідеологічного контролю в СРСР.	2

			Перемога у війні: ідеологічні інтерпретації. «Ждановщина» та її прояви в Україні. «	
	12	Лекція	«Лисенківщина». Боротьба з «безрідним космополітизмом». Російсько-українські відносини в радянській історичній уяві.	2
	13	Лекція	Повоєнне місто й село. Демографічні зміни в повоєнній Україні: соціальна та національна структура. Відбудова промислових підприємств та міської інфраструктури. Умови та рівень життя міського населення. Радянське село: колгоспи і колгоспники. Голод 1946–1947 рр.	2
			Змістовий модуль 2	26
2			Світ у пошуках нових моделей розвитку	26
	14	Лекція	«Холодна війна» і посилення консервативних тенденцій у США і СРСР. «Холодна війна». Гонка озброєнь. Локальні війни та міжнародні військово-політичні кризи. Джон Кеннеді.	2
	15	Лекція	Відлуння «холодної війни» у внутрішньополітичному житті держав Заходу та «соціалістичного табору». Маккартизм у США, боротьба з «космополітизмом» і антисемітизм у СРСР, радянська концепція «українського буржуазного націоналізму»	2
	16	Лекція	Політична та економічна реконструкція Західної Європи. Утвердження в Західній Європі ліберальної демократії та соціальної ринкової економіки. План Маршалла. «Німецьке економічне диво»: причини та соціально-економічні результати.	2
	17	Лекція	Падіння авторитарних режимів у Греції, Іспанії та Португалії. Перехід до демократії в Іспанії після смерті Ф. Франко. Створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС).	2
	18	Лекція	Демократичні рухи в Західній Європі та США в 1960–1970-х роках. Прояви неполітичного протесту: бітники і гіпі. Молодіжні виступи кінця 1960-х рр.: причини, прояви, наслідки. Ювеналізація і зародження контркультури. Рок-культура.	2
	19	Лекція	Рух афроамериканців за соціальні та політичні права. Мартин Лютер Кінг. Боротьба за права конфесійних, мовних і сексуальних меншин.	2
	20	Лекція	Лібералізація комуністичного режиму в СРСР. Повстання у сталінських концтаборах і крах ГУЛАГу. Участь українців у повстаннях. Ідейні основи посттоталітарного (післясталінського) режиму: між консервативним реформізмом і комуністичним фундаменталізмом.	2
	21	Лекція	Спроби реформування економіки та державно-партійного устрою. XX з'їзд КПРС. Микита Хрущов. Суперечності постсталінського зовнішньополітичного курсу СРСР. Посилення бюрократичного централізму в СРСР у 1970-х рр.: реванш комуністичного традиціоналізму	2
	22	Лекція	Антикомуністичні виступи у Східній Європі. Криза комуністичних режимів Центрально-Східної Європи в першій половині 1950-х рр. Революція та економічні реформи в Угорщині. «Празька весна» і радянська інтервенція в Чехословаччину. Економічна інтеграція «соціалістичного табору».	2
	23	Лекція	Особливості суспільного життя «на окраїнах» світових політичних полюсів. «Японське економічне	2

			диво». Будівництво комунізму в Китаї: ідеологія, методи, результати.	
	24	Лекція	«Самоврядний соціалізм» в Югославії. Радянсько-югославський конфлікт. Риси югославської моделі соціалізму	2
	25	Лекція	Латинська Америка: між «правим» і «лівим» авторитаризмом. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку в повоєнний час (50-ті рр. XX ст.) Ліквідація військово-диктаторських режимів і відновлення конституційного ладу	2
	26	Лекція	Деколонізація і виникнення «третього світу». Близькосхідна проблема. Декolonізація країн Азії та Африки: передумови, етапи, наслідки. Економічні й суспільні проблеми «третього світу» та пошук шляхів їх розв'язання. Вогнища військово-політичних конфліктів у країнах «третього світу». Радянська інтервенція в Афганістан. Близькосхідна проблема: арабо-ізраїльський конфлікт.	2
			Змістовий модуль 3	12
3			Україна в період «відлиги»	12
	27	Лекція	Нові кордони. Входження Кримської області до складу УРСР. Соціально-економічне становище Криму в складі УРСР. Національна структура населення Криму.	2
	28	Лекція	Десталінізація в Українській РСР. Реабілітація комуністичних лідерів і частини діячів мистецтва й науки. Спроби нової «українізації». Хрущовська освітня реформа. Ставлення народу та партійної верхівки до лібералізації комуністичного режиму і політики реформ.	2
	29	Лекція	Спроби реформувати економіку. Диспропорції господарського розвитку УРСР і напрями реформування економіки. Створення раднаргоспів і повернення до централізованого управління народним господарством. Промисловий розвиток УРСР. Наслідки реформ у сільському господарстві України.	2
	30	Лекція	Опозиційний рух: «шістдесятники» і дисиденти. Передумови поширення опозиційних настроїв в українському суспільстві. Клуби творчої молоді. Українські «шістдесятники»: світосприймання, особливості діяльності, творчі здобутки. Дисидентський рух в Україні. Його ідейні засади, форми вияву й особливості. Боротьба комуністичного режиму проти дисидентства й «самвидаву».	2
	31	Лекція	Формування контурів української політичної нації. Територіальна, економічна та політична основи української нації в умовах посттоталітарного режиму. Позиція партійно-радянської номенклатури в Україні. Українсько-радянські концепції минулого. Історичні концепції українських дисидентів. Україна в мистецьких образах.	2
	32	Лекція	Етносоціальна структура населення і повсякденне життя. Національний склад населення УРСР. Соціальні реформи 1950–1960-х рр. та зміни у становищі основних верств населення України. Політика зросійщення. Повсякденне життя міського та сільського населення. Інтелектуальні та світоглядні орієнтири української радянської інтелігенції. Духовне життя і моральні цінності українського суспільства в умовах посттоталітарного режиму.	2

II семестр				
			Змістовий модуль 4	26
4			Формування постіндустріального суспільства	26
	33	Лекція	Науково-технічна революція. НТР: ознаки, етапи та напрями. Роль науково-дослідних центрів: Кремнієва долина в США. Стівен Джобс і Стівен Возняк.	2
	34	Лекція	«Зелена» та інформаційна революції. Посилення «вертикальної» та «горизонтальної» інтеграції. Транснаціональні корпорації. Випереджуючий розвиток невиробничої сфери. Зміни у змісті та характері праці.	2
	35	Лекція	Економічні та соціальні зміни у світі в 1960–1980-х рр. Економіка споживання. Зростання сфери послуг. Енергетична криза 1970-х рр. та її наслідки.	2
	36	Лекція	Зміна ролі держави в економічному й соціальному регулюванні: тетчеризм, рейганоміка. Маргарет Тетчер і Рональд Рейган. Шведська соціальна модель. «Середній клас». Технократи в постіндустріальному суспільстві.	2
	37	Лекція	Урбанізація і зростання освіченості населення. Демографічні зміни в країнах Європи та Америки в 1970–1980-х рр. Емігранти та іммігранти. Проблема старіння населення. Розвиток освітніх систем і перехід до загальної середньої освіти. Університети як автономні осередки науки й освіти.	2
	38	Лекція	Західна і радянська системи розподілу суспільних благ. Розподіл суспільних благ у країнах Заходу і в СРСР. Платоспроможний попит і пропозиція в суспільстві споживачів. Зростання товарного дефіциту і зниження якості товарів у СРСР.	2
	39	Лекція	Розвиток систем соціального забезпечення в 1960–1980-х рр. Особливості соціально-класової структури радянського суспільства. Система розподілу благ в умовах тоталітаризму.	2
	40	Лекція	Комуністичні режими. Економічні, соціальні та політичні ознаки кризи в СРСР. Леонід Брежнев. Посилення відцентрових тенденцій у Югославії.	2
	41	Лекція	Реформи Ден Сяопіна в Китаї. «Чотири модернізації» Ден Сяопіна та їхні результати	2
	42	Лекція	Виникнення «Солідарності» та запровадження військового стану в Польщі. Початок руху. Роки реакції	2
	43	Лекція	Україна в умовах наростання системної кризи комуністичного ладу. Петро Шелест і посилення автономного курсу керівництва УРСР. Володимир Щербицький: «чистка» партійно-державного апарату.	2
	44	Лекція	Течії дисидентського руху: національна, релігійна, правозахисна. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Арешти українських дисидентів.	2
	45	Лекція	Концепція «радянського народу». Суспільна атмосфера в Україні. Формування концепції «радянського народу». Мовне зросійщення України. Кампанія критики інтелектуальної діяльності в галузі української історії та літератури. Морально-психологічний стан українського суспільства в 1980-х рр. Інтелектуальні та моральні орієнтири українських дисидентів.	2

			Змістовий модуль 5.	18
5			Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України	18
	46	Лекція	«Прискорення», «гласність», «нове мислення». Політика «перебудови»: цілі, напрями, етапи. Михайло Горбачов.	2
	47	Лекція	Спроби реформування радянської економіки. Суперечливість політики «гласності». «Нове мислення» у зовнішній політиці СРСР. Особливості «перебудови» в УРСР.	2
	48	Лекція	Лібералізація суспільного та культурного життя. Національні рухи. Реабілітація репресованих і звільнення політичних в'язнів. Спроби реформувати політичну систему СРСР та консолідація консервативних сил. Втрата КППС монополії на владу. Формування багатопартійності та розгортання національних рухів. Українська контркультура. «Парад суверенітетів» і «новоогарьовський процес».	2
	49	Лекція	Українське суспільство в період «перебудови». Активізація громадських ініціатив в українському суспільстві. «Декларація принципів» Української гельсінської спілки. Народний Рух України за перебудову. В'ячеслав Чорновіл. Перехід частини партійної номенклатури на національні позиції. Перші альтернативні вибори (1990 р.).	2
	50	Лекція	«Декларація про державний суверенітет України». «Революція на граніті». Формування багатопартійності.	2
	51	Лекція	Повсякденне життя. Національні цінності та ідеологічні орієнтири населення України: регіональні відмінності. Ставлення до праці та державної власності. Початки приватного підприємництва та комерціалізації бюджетної сфери. Життєвий рівень населення. Житлова проблема. Сімейне життя і побут: конфлікт поколінь.	2
	52	Лекція	Осінь народів: революції в Центрально-Східній Європі. Польща: «Солідарність» і «Круглий стіл». Чехословаччина: «Оксамитова революція».	2
	53	Лекція	Югославія: розпад і громадянська війна. Крах комуністичних режимів в Угорщині, Румунії, Болгарії. Об'єднання Німеччини.	2
	54	Лекція	Серпневий заколот 1991 року. Проголошення незалежності України. Спроба державного перевороту 1991 р. і розпад СРСР. Акт проголошення незалежності України. Леонід Кравчук. Всеукраїнський референдум 1991 р. та вибори Президента України. Створення Союзу Незалежних Держав (СНД).	2
			Змістовий модуль 6	22
6			Україна в сучасному світі	22
	55	Лекція	Україна: труднощі та здобутки державного будівництва. Економіка: між ринком і державним капіталізмом. Кроки до інтеграції України в європейський і світовий економічний простір. Соціально-майнові контрасти. Конституційний процес. Влада та опозиція. Політичні кризи.	2
	56	Лекція	Помаранчева революція. Революція гідності. Національна свідомість. Проблеми регіоналізму та сепаратизму. Культурне життя українського суспільства. Церква в сучасній Україні.	2

	57	Лекція	Російська агресія проти України. Анексія Криму РФ. Антитерористична операція.	2
	58	Лекція	Україна в умовах «багатополярного» світу. Зростання ролі США в міжнародних відносинах. Росія: між прагненням до світової першості та самоізоляцією. Китай: формування нового світового лідера. Багатополярність світу і його глобальність.	2
	59	Лекція	Україна: пошуки зовнішньополітичних орієнтирів. Давні й нові локальні конфлікти: перспективи розв'язання. Участь України в миротворчих процесах. Російсько-українська війна.	2
	60	Лекція	Європейська та євроатлантична інтеграція. Шенгенська зона. Рада Європи. Маастрихтський договір. Утворення Європейського Союзу. Розширення ЄС і «політика сусідства». Ідея єдиного європейського цивілізаційного простору. Євроскептицизм.	2
	61	Лекція	Євроінтеграційний поступ України. Українське суспільство та політика перед європейським вибором. Вступ України до Ради Європи. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Українці в світі.	2
	62	Лекція	Постіндустріальне суспільство та виклики сучасності. Глобалізація і проблема розподілу світових ресурсів. Суспільство масового споживання. Міжнародний тероризм. Виміри людських цінностей у сучасному світі.	2
	63	Лекція	«Інформаційна економіка». Поява Інтернету. Культура «віртуальної реальності».	2
	64	Лекція	Екологічні проблеми. Чорнобильська катастрофа. Демографічні проблеми. Невиліковні хвороби.	2
	65	Лекція	Міжцивілізаційні, національно-етнічні та релігійні протиріччя. Регіональні конфлікти.	2
			Всього	130

6. Індивідуальні завдання

№	Тема дисципліни	Вид завдання (реферати, дослідницькі роботи)	Календарні строки і форма контролю
1	Доля людини, яка пережила війну.	Есе	вересень
2	Проблема цінності людини в роки «холодної війни» (порівняння правового становища та рівня життя населення в Україні й країнах Заходу).	Проект-презентація	вересень
3	Молодіжні рухи і рок-культура як соціальне явище 1960–1970-х рр.;	Есе	жовтень
4	Постаті української та світової культури (кінематографу, літератури, музики, мистецтва);	Есе	жовтень
5	Конфлікт людини і системи: поширення явищ контркультури в СРСР;	Есе	листопад
6	Спільне і відмінне в розвитку країн Заходу і країн «соціалістичного табору»;	Есе	листопад
7	Модель інноваційного розвитку економіки (на прикладі країн Східної Азії).	Проект-презентація	Грудень
8	Шістдесятники: програмні орієнтири і досягнення.	Проект-презентація	Грудень
9	Роль технократії в постіндустріальному суспільстві.	Есе	Лютий
10	Українська молодь 1960–1980-х рр.: інтелектуальні та моральні орієнтири.	Есе	Лютий
11	Михайло Горбачов: портрет політика.	Реферати	Березень
12	В'ячеслав Чорновіл: громадянин і політик на тлі епохи.	Есе	Березень
13	Чи можна подолати міжнародні конфлікти і вирішити глобальні проблеми людства?	Реферати	Квітень
14	Яку модель розвитку обрати Україні: наздоганяючу чи випереджуючу?	Презентації	Квітень

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Історія: Україна і світ» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут, самостійне виконання практичних завдань, розв'язування задач, виконання вправ.

8. Методи контролю

У процесі вивчення дисципліни «Історія: Україна і світ» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля;
- директорська контрольна робота.

Підсумковий рейтинг (за 50-бальною шкалою) за навчальний рік з дисципліни «Історія: Україна і світ» визначається як середнє арифметичне рейтингів залікових модулів.

	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Заліковий модуль 5	Заліковий модуль 6	Разом, %
%	16 %	16 %	16%	16%	16 %	20 %	100
мінімум	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3
максимум	50	50	50	50	50	50	50

9. Шкала оцінювання

Відсоток формування компетентностей та набуття програмних результатів навчання	Рейтинг за 50-бальною шкалою	Оцінка за 5-бальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості
96-100	48, 49, 50	5	відмінно
90-95	45, 46, 47	5	відмінно
84-89	42, 43, 44	4	добре
75-83	38, 39, 40, 41	4	добре
67-74	34, 35, 36, 37	3	задовільно
60-66	30, 31, 32, 33	3	задовільно
менше 60	0-29	2	незадовільно

Оцінка за 50-бальною шкалою	Оцінка за 12-бальною шкалою
0-29	3
30-32	4
33-34	5
35-37	6
38-39	7
40-42	8
43-44	9
45-46	10
47-48	11
49-50	12

10. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Навчальна (типова) програма
3. Навчальна програма
4. Плани занять
5. Конспект лекцій з дисципліни
6. Завдання для обов'язкової контрольної роботи
7. Інструкційно-методичні матеріали до семінарських занять
8. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
9. Питання до заліків з модулів
10. Навчальний посібник
11. Роздавальний матеріал
12. Презентації до тем

11. Рекомендована література

Основні підручники та навчальні посібники:

1. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. О.Д. Бойко. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 656 с.
2. Історія України. Керівник авт.. кол. Ю. Зайцев. Вид. 2-ге, зі змінами. Львів: Світ, 1998; 2002. 488 с.
3. Кульчицький С.В. Історія України: підручн. для 11 кл. загальноосв. навч. закл. Рівень стандарту, академічний рівень. С.В. Кульчицький, Ю.Г. Лебедева. К.: Генеза, 2012. 315 с.
4. Мудрий М.М. Історія: Україна і світ : (інтегр. курс, рівень стандарту) : підруч. для 11-го кл. М.М.Мудрий, О.Аркуша. Київ : Генеза, 2019. 304 с.
5. Пометун О.І. Історія України: підруч. для 11 кл. загальноосв. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень. О.І. Пометун, Н.М. Гупан. Харків: Сицилія, 2013. 336 с.
6. Турченко Ф.Г. Новітня історія України: Підруч. Для 11-го кл. загальноосвітн. навч. закл. Ф.Г. Турченко. Вид. 3-тє, виправлене та доповнене. К.: Генеза, 2002. 352 с.;
7. Бураков Ю. В. та ін. Всесвітня історія: новітні часи. Підручник для 11 класу. К.: Генеза, 2007.
8. Ладиченко Т.В. Всесвітня історія, 10 кл., 11 кл., підручник. К.: А. С. К., 2006, 2007.
9. Бердичевський Я.М. та ін. Всесвітня історія, 11 кл., підручник. Прем'єр, 2003.

Додаткові підручники та навчальні посібники:

1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Історія України. Підручник. В.В. Багацький, Л.І. Кормич. вид. 3-тє, перероблене і доповнене. К.: Алерта, 2010. 388 с.
2. Грушевський М.С. Усторія України. М.С. Грушевський. Львів, 1990.
3. Крип'якевич І.П. Історія України. І.П. Крип'якевич. Львів-Торонто, 1990.
4. Левицька Н.М. Історія України. Україна в світі: історія і сучасність. Навчальний посібник. Н.М. Левицька. К.: Кондор, 2011. 418 с.
5. Світлична В.В. Історія України: навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей вищих закладів освіти. В.В. Світлична. друге видання, виправлене і доповнене. К.: Каравела; Львів: Новий світ – 2000, 2002. 304 с.
6. Світлична В.В. Історія України: навчальний посібник. За ред.. Ю.М. Алексєєва. 3-тє вид. В.В. Світлична. К.: Каравела, 2005. 408 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>;
2. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>;
3. Український інститут національної пам'яті. <https://www.google.com.ua>;
4. Історична правда. <http://www.istpravda.com.ua>;
5. Історична правда з Вахтангом Кіпіані. <http://zik.ua/tv/project/istorychna-pravda>;
6. Державний архів Рівненської області. <http://rv.archives.gov.ua>;
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua>;
8. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. <http://www.lib.rv.ua>;
9. Галузевий державний архів СБ України. <http://www.sbu.gov.ua>;
10. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.library.ukma.edu.ua>;
11. Наукова бібліотека ім.. М. Максимовича. <http://www.library.univ.kiev.ua>.